

Novela školského zákona 245/2008

Novela školského zákona prináša veľké množstvo tém, no nemá nosnú koncepciu a vo viacerých prípadoch chýba jasné odôvodnenie zmien. Mnohé zmeny sú kozmetickými úpravami pre prípadné budúce systémové zmeny. Samotná novela školského zákona je zverejnená na webstránke [NR SR](#) vrátane [dôvodovej správy](#), ktorá je dôležitá pre lepšie porozumenie a interpretáciu zmien. Text novely 415/2021 je zverejnený na [Slov-lexe](#), kde je aj [konsolidované](#) znenie zákona so zmenami platnými od 1.1.2022.

Niektoré najdôležitejšie vybrané zmeny uvádzame v bodoch:

- §2 zavedenie a precízovanie **viacerých definícií** (inkluzívne vzdelávanie, národnostné školstvo, medzinárodný program, účastník (dospelý) výchovy a vzdelávania, nadaný žiak, vzdelávacia oblasť, predmet, ...)
- **inkluzívne vzdelávanie** - definícia a princíp výchovy a vzdelávania, (v praxi to ale nebude mať v zásade žiaden dopad, ide len o vhodnú duplikáciu s medzinárodným právom), - zároveň v § 144 je to aj právo žiaka,
- **§ 5 a § 8 výchovné programy** pre ŠVZ budú v rámci debyrokratizácie môcť kopírovať a vychádzať zo Štátneho výchovného programu, ktorý vypracuje MŠ SR (podľa § 161m do 31.12.2022), zároveň sa v §10 vypúšťajú výchovné štandardy - debyrokratizácia,
- **§ 7 jeden školský vzdelávací program** - veľké školy môžu (ale nemusia) mať jeden ŠkVP za všetky stupne a organizačné jednotky (MŠ, ZŠ, SŠ - dokonca aj výchovný program ŠKD a internát i experimentálne overovanie), zároveň sa redukujú aj niektoré položky v ŠkVP (spôsob ukončovania, materiálno-technické podmienky, vnútorný systém hodnotenia zamestnancov) - debyrokratizácia,
- **§ 7 (ne)zverejňovanie ŠkVP** - povinnosť zverejňovať do 60 dní na verejne prístupnom mieste vrátane jeho zmien a zároveň nezverejňovanie učebných osnov (čo je absurdné, keďže ide o obsah verejnej štátnej výchovy a vzdelávania a v rozpore so slobodným prístupom verejnosti k informáciám - cez infozákon by tieto osnovy aj tak riaditeľ musel osnovy sprístupniť žadateľovi),
- pojem "**začlenený**" sa úplne odstraňuje zo školského zákona ako duplicitný a zavádza sa povinnosť, aby vzdelávania žiakov so ŠVVP bola v súlade s poradenskými odporúčaniami a následne spracované v IVP (alebo VP),
- **§ 7a) individuálny vzdelávací program** - zavádza sa povinný informovaný súhlas rodiča s IVP (v praxi ho teda do IVP bude potrebné doplniť), zároveň musí byť v súlade s poradenskými odporúčaniami,
 - IVP môže byť nielen pri integrácii, ale aj pri individuálnom vzdelávaní (§ 24) v ZŠ (nepravidelná účasť na vzdelávaní), - nedotiahnuté žiaľ ale pre stredné školy a pre IUP (§ 26),
 - IVP má vychádzať najmä so ŠkVP školy a uviesť *najmä úpravu obsahu, metód, foriem alebo spôsobu hodnotenia a spolupráce s odbornými zamestnancami*.
 - IVP sa vytvára vtedy, ak dieťa nemôže ísť podľa ŠkVP ani VP daného postihnutia, čiste teoreticky nemusí teda byť, ak by ŠkVP bolo dostatočne inkluzívne, túto interpretáciu a prednosť IVP pred VP podporuje aj dôvodová správa k § 94,
 - IVP vypracúva poverený PZ v spolupráci s PA a ŠPT, ale aj ostatnými učiteľmi, (v praxi je to v zásade jedno, závisí od možností a podmienok školy),
- **§ 9 RUP, štandardy, oblasti, plány** - upravujú sa definovanie týchto pojmov pre účely kurikulárnej reformy - ale na prax zatiaľ nebudú mať dosah, kým sa nevydá nový ŠVP,
- **§ 11 - dokumentácia** školy a školského zariadenia - presúva sa povinná dokumentácia zo zákona do vyhlášky, kde sa bude dať ľahšie a rýchlejšie meniť, vo vyhláške bude prehľadne všetka pedagogická byrokracia. V **návruhu vyhlášky** ale k žiadnemu **zniženiu** nedochádza.
- **§ 11 - GDPR** - školám a školským zariadením sa umožňuje získavať a spracúvať ďalšie osobné údaje: materinský jazyk, rozhodnutia súdu, výsledky monitorovania a hodnotenia kvality

výchovy a vzdelávania (napr. swot analýzy, dotazníky, klíma školy/triedy a pod., súťaže, podobizeň a obrazové snímky), tieto práva ale nezakladajú možnosť ich zverejňovania, napr. fotografií a aj naďalej na zverejňovanie (výsledkov súťaží, fotografií) bude škola potrebovať súhlas, ale môže napr. zaviesť kamerový systém aj bez súhlasu,

- § 13 - **edukačné publikácie** - vytvára sa nový strešný pojem pre učebnice, učebné texty a pracovné zošity. Ide skôr o kozmetické úpravy, ale zavádza sa priestor pre elektronické publikácie pre školy a žiakov, čo by zjednodušilo vzdelávanie a možnosť prístupu k nim. Následná príslušná vyhláška prináša popisy pre MŠ, ZŠ a SŠ ohľadne dĺžky životnosti učebníc a textov, pracovných zošitov, ich % hodnotu po 1. - 5. roku životnosti a možnosti náhrad škôd strát.
- § 14a) - **katalóg výsledkov experimentálneho overovania a inovácii** - zavádza sa nová webová stránka/sekcia ministerstva, kde budú zverejnené rozličné inovácie a experimenty, programy, inovácie z funkčného, inovačného, špecializačného vzdelávania a pod. O zápis inovácie požiadajú poskytovatelia príslušného vzdelávania, posúdi MŠ SR a (ne)zapíše do katalógu - následne sa všetky takéto inovácie a experimenty môžu regulárne používať v praxi a kontroluje to inšpekcia,
- § 16 - **získanie ISCED 2 pre žiakov s MP variant A** - úprava i naďalej diskriminuje deti s MP variant A. Ak raz dieťa má dg. MP, dostáva po skončení ZŠ iba ISCED 1. Pridávajú sa ale možnosti, ako to získať ináč a to dvoma spôsobmi: úspešné T9 aspoň 20 % (je možná jedna oprava a len z neúspešného predmetu a potom zase o rok sa môže požiadať) alebo komisionálna skúška (vstupný test a prípravné vzdelávanie alebo/aj komisionálka v škole, ktorá na to bude určená OÚ). Na SOŠ sa tým pádom ruší táto možnosť komisionálky vynechaním § 42 ods. 4.
- § 20 ods. 2 - **prihláška na vzdelávanie v ZŠ** - bude jednotná a na tlačive MŠ SR.
- § 24 a §28b - **potvrdenie k individuálnemu vzdelávaniu** - pre žiakov so ŠVVP sa zavádza nová možnosť pri žiadosti o ind. vzdelávanie tak v ZŠ, SŠ i MŠ (úpravu nepravidelnej dochádzky, čiastočné oslobodenie) doložiť potvrdenie od CPaP (alebo obvodného lekára ako doteraz). A rovnaká možnosť sa pridáva aj v § 31 pri čiastočnom alebo úplnom **oslobodení od predmetu**.
- § 24 ods. 11 - **možnosť zrušiť individuálne vzdelávanie** aj na návrh inšpektora alebo povereného PZ kmeňovej školy.
- § 25 ods. 7, 9 n. - **zahraniční žiaci a online komisionálky** - zavádza sa možnosť z vážnych dôvodov realizovať komisionálky aj online. Taktiež možnosť vyradenie zahraničných žiakov z evidencie na konci 10. roka štúdia, ak sa neprihlásia na komisionálnu skúšku. Nakoniec sa umožňuje aj flexibilnejšie zaradiť žiaka po návrate zo zahraničia do ročníka, príp. mu umožniť IUP.
- § 27 ods. 4 - umožňuje **zriaďovať ľubovoľné spojené školy** v akejkoľvek kombinácii MŠ, ZŠ, SŠ a školské zariadenie. (Táto zmena má následne zavedené úpravy aj v novele zákona 596/2003).
- § 28 ods. 8 - **rušia sa triedy pre deti so SZP** - na základe infringementu EK kvôli diskriminácii detí s MRK. Na to nadväzuje následne aj § 107 ods. 4 druhá veta, ktorá sa vypúšťa (*To neplatí, ak ide o zaradenie žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorý je zaradený do špecializovanej triedy podľa § 29 ods. 10.*).
- § 28 ods. 14 - **v MŠ (ale aj ZŠ, SŠ) môžu pôsobiť asistenti a ŠPT** - ide len o opravu chybných nastavených pravidiel a zosúladienie so zákonom 138/2019 a praxou, ináč to nie je žiadna zmena, finančné prostriedky na nich nie sú a nebudú na nich ani dotácie ako pre ZŠ.
- § 28 ods. 16, § 30 ods. 6 - všetky aktivity v MŠ, ZŠ sa majú organizovať **v súlade so ŠKVP** (v stredných školách na to zabudli:).
- § 29 - **navyšovanie počtu žiakov v ZŠ v 1.ročníku** - v prvom ročníku z 22 na 25 žiakov (+ ostáva stále traja na výnimku), - v dôvodovej správe MŠ SR sľubuje, že zavedie do ŠVP zavedenie asistenta, ak bude nad 22 žiakov, nie je ale vôbec jasné, kto to bude financovať, či nakoniec nie škola,

- § 29 - zavedenie **priemerného počtu žiakov v stupni** - na 1.st. to bude 13 žiakov, na 2.stupni 15 žiakov, čiže minimum nemusí byť dodržané v každej triede, ale iba v celkovom priemere 1. alebo 2. stupňa školy. Nižší ako tento počet môže byť, ak ho zriaďovateľ riadne dofinancuje do určeného minima. V strednej škole je to pri dennom štúdiu 17, externom 8.
- § 31 - **rozlíšenie prijatie žiaka prijímacím konaním a prestupom** v ZŠ i v SŠ - rozhodnutie o prestupe bude samostatné tlačivo a má za cieľ aj naviazať na to dofinancovanie a evidenciu v RISE,
- § 31 ods. 2 - **predĺženie lehoty zaslania dokumentácie pri prestupe v ZŠ a SŠ** - z 3 dní na 15 dní vrátane nahodenia do RISu od doručenia rozhodnutia o prestupe,
- § 39 - zanechanie štúdia sa automaticky považuje aj 30 dní neospravedlnenej neúčasti na štúdiu,
- § 49 - **ZUŠ** - precízuje sa text, pridáva sa *odbor audiovizuálnej a multimediálnej tvorby*, zjednodušuje sa odpustenie poplatku pre deti so SZP. V nariadení vlády 201/2019 sa navrhuje úprava a definovanie úväzku vedúcich zamestnancov v ZUŠ - 1 trieda ako 24 hodín/žiakov. V rámci vyhlášky o ZUŠ sa upravujú podobne ako v ZŠ, aby PK neboli povinné, dokumentácia sa presúva do vyhlášky o dokumentácii, vedúci zamestnanci postupujú podľa Nariadenia vlády, výpis na polroka sa vydáva už iba na žiadosť, ináč až na konci roka, precízujú a spresňujú sa texty, nejde o žiadne zásadné zmeny.
- § 54 - **dištančné vzdelávanie ako štandardná forma** - vzhľadom k dôvodovej správe ide aj o možnosť systémového vyučovanie cez online nielen počas krízovej situácie, napr. pre deti so ŠVVP, zahraničných žiakov, chorých žiakov či IUP/IVP,
- § 55-56 - **hodnotenie žiakov**
 - **priebežné hodnotenie** v ZŠ i SŠ môže byť známku, slovne aj inou formou v súlade s cieľmi,
 - súhrnne (na vysvedčení) môže byť klasifikáciou alebo kombináciou so slovným hodnotením, **slovné hodnotenie** už je možné na vysvedčení ostáva už len ako možnosť v 1. - 5. ročníku,
 - Slovné hodnotenie sa definuje *ako hodnotiaci opis toho, ako žiak plnil ciele vzdelávania vo vyučovacom predmete*. Súčasťou sl. hodnotenia je aj sumárne hodnotenie, či žiak postupuje vyššie.
 - Hodnotenie prospel s vyznamenaním a prospel veľmi dobre nemá jasné ukotvenie, dodatočne sa vydalo [usmernenie](#) za akých okolností má byť celkové hodnotenie. Komora bola za to, aby sa tieto ozdoby zrušili.
 - kombinácia (priebežne?) znamená, že v jednom predmete aj známky aj slovné hodnotenie, alebo aj v niektorých predmetoch iba známky a v niektorých slovné hodnotenie,
 - **cudzinci** - prvý rok sa zohľadňuje úroveň jazyka (ZŠ aj SŠ), ale môže sa to zohľadňovať aj ďalšie šk. roky (iba v ZŠ), v § 146 sa umožňuje podľa potreby dieťa zaraďovať do ročníka.
 - v ŠkVP musí byť uvedená forma priebežného i súhrnného hodnotenia,
 - nové kategórie - absolvoval úspešne (ak sa aktívne zúčastňoval), absolvoval (ak sa ospravedlnene nezúčastňoval alebo zo závažných dôvodov nepracoval), neabsolvoval (čiže neprospel).
- § 58 - **ochranné opatrenie** - doplnená okrem zákonného zástupcu, zdravotníkov, polície aj nová možnosť privolať OZ z poradenského zariadenia - dôvodová správa pripomína informačnú povinnosť ZZ,
- § 63- 93: **prijímacie konanie** - rozpis počtu žiakov OSG zverejňuje po novom zriaďovateľ na svojom webe (technická zmena). Zverejnenie počtu žiakov na webe školy do 31. marca (zjednotenie termínu). Zverejnenie kritérií prijímacieho konania k 30. novembru. Všetky termíny ohľadom prijímacieho konania určuje ministerstvo školstva s cieľom zefektívnenia a zjednodušenia procesu prijímania žiakov na stredné školy. v – podáva sa jedna prihláška, na ktorej budú vypísané stredné školy podľa priority uchádzača. Navrhovaná zmena

nepredstavuje pre uchádzača žiadnu zmenu, pretože sa mu nemení počet škôl, na ktoré si môže prihlášku podať.

- Upravuje sa formulár prihlášky s potrebnými náležitosťami, aby ho bolo možné zasielať aj elektronicky. Taktiež vyjadrenie lekára a ďalšie náležitosti sa budú vyžadovať iba pre študijné a učebné odbory, pre ktoré je toto potvrdenie nevyhnutné.
- Veľmi nešťastne sa do zákona dostala povinnosť posilať k prihláške na SŠ aj diagnostickú správu u detí so ŠVVP a ešte k tomu aj s max. dvojročnou platnosťou, ide o opatrenie v rozpore s inklúziou i zdravým rozumom,
- V systéme duálneho vzdelávania určenie a zverejnenie podmienok prijímacieho konania, ak škola uzatvorí zmluvu o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľom po tomto termíne a najneskôr do 30 dní od uzatvorenia zmluvy.
- Možnosť prijať uchádzača bez prijímacej skúšky na základe dosiahnutých výsledkov viac ako 90% na stredné všeobecné vzdelanie a viac ako 80% pre odborné vzdelanie.
- Termíny prijímaciek zverejňuje ministerstvo na webe do 15. októbra. O ďalšom termíne rozhodne riaditeľ po prerokovaní v PR do 6. júna (okrem OSG - má len 1 kolo). Termín je v zákone tretí utorok júna.
- Vypúšťa sa zohľadňovanie výsledkov T9 zo zákona
- Rušia sa zápisné lístky, rodič písomne potvrdí do 3 prac. dní, odvolanie do 5 prac. dní od doručenia (skracujú sa lehoty). V § 161 lehoty na tento šk. rok: do 28. 2. 2022.
- Ruší sa záverečná pomaturitná skúška. Ruší sa písomná záverečná skúška, zostáva len teoretická (ústna) a praktická, termíny zverejňuje ministerstvo.
- **Maturitnú skúšku** (internú formu) môže žiak vykonať aj v skorších ročníkoch, podmienkou je splnenie RUP v predmete. Dobrovoľné skúšky nie sú obmedzené (počet), ak ju nechce žiak konať, musí sa z nej písomne odhlásiť do 31. marca.
- Podrobnosti o externej maturite budú vo vyhláške o SŠ, nie v zákone.
- Náhradný termín (celej) maturity aj v septembri (napr. zo zdravotných dôvodov).
- § 97 ods. 3 - **prípravný ročník** - do zákona sa vrátilo opäť pôvodný odsek o prípravných ročníkoch v tom istom znení,
- § 104 ods. 4 - **navyšovanie počtu** nadaných žiakov v SŠ z 22 na 24 bez dostatočného odôvodnenia,
- § 114 - **školský klub detí** - najviac 26 detí,
- § 130 - 133 - **systém poradenstva a prevencie** tzv. transformácia
 - zmeny názvov (vynecháva sa pojem ~~výchovného~~ poradenstva a prevencie, premenúvajú sa CPPP na CPaP, CŠPP na ŠCPaP)
 - systém PaP sa delí na zariadenia (CPaP a ŠCPaP) a zamestnanci školy (PZ, ŠPT, OZ)
 - podľa pridaného § 112 ods. 2 už zariadenia PaP nemôžu byť súčasťou školy (účinnosť k 1.1.2023),
 - CPaP a ŠCPaP sa môžu zlučovať a spájať pod jeden právny subjekt (do 31.12.2022, ale pri ŠCPaP to posúdi do 31.2.2022 MŠ SR) - v praxi celá táto zmena zatiaľ vyvoláva iba otázky a obavu, že odborníci z CŠPP nám odídu do škôl robiť ŠPT,
 - ruší sa **obmedzenie klientov** pre CPPPaP a CŠPP. Po novom už môžu deti so všetkými bariérami navštevovať CPPPaP (doteraz deti s postihnutím, NKS, autizmom a pod. mohli iba do CŠPP).
 - zdôrazňuje sa multidisciplinarita a spolupráca aj naprieč rezortom,
 - stanovenie min. počtu OZ v CPaP (5) a v ŠCPaP (3) - vyhláška stanovuje aj presnejšie aké druhy OZ musia byť - povinne špec. pedagóg a psychológ a ostatné ľubovoľne.
 - zavádzajú sa výkonové a obsahové štandardy 5-stupňov, ktoré sú záväzné (pripravuje ich VUDPaP a budú obsahovať podrobné vymedzenia činností).
 - zavádza sa 5-stupňový model - kto a čo vykonáva v danom stupni:

- 1.stupeň - PZ, OZ, ŠPT (škola) - *pedagogickú diagnostiku, pedagogickú intervenciu, výchovné a kariérové poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, prevenciu.*
 - 2.stupeň - OZ školy (vrátane šk. špec. pedagóga) v spolupráci CPaP (nie ŠCPaP) - *orientačnú diagnostiku, prevenciu, poradenstvo, intervenciu, krízovú intervenciu, reedukáciu, metodickú podporu a poradenstvo PZ, OZ a ZZ.*
 - 3.stupeň - OZ v CPaP - *základnú diagnostiku, čiastkovú diagnostiku alebo komplexnú diagnostiku, poradenstvo, prevenciu, intervenciu, krízovú intervenciu, terapiu, rehabilitáciu a reedukáciu, metodickú činnosť a supervíznu činnosť pre ŠPT, OZ, PZ, ZZ.*
 - 4.stupeň - OZ v CPaP - *špecializované odborné činnosti, poradenstvo, prevenciu, špecializovanú diagnostiku, komplexnú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku, terapiu, rehabilitáciu a reedukáciu, zabezpečovanie kompenzačných, reedukačných a špeciálnych edukačných pomôcok, metodickú činnosť a supervíznu činnosť pre ŠPT, OZ, PZ, ZZ.*
 - 5.stupeň - OZ v ŠCPaP - *špecializované odborné činnosti, poradenstvo, prevenciu, komplexnú diagnostiku a vysokošpecializovanú diferenciálnu diagnostiku, terapiu, rehabilitáciu, odborné činnosti vo vzťahu k deťom do piateho roku veku, zabezpečovanie kompenzačných, reedukačných a špeciálnych edukačných pomôcok, metodickú činnosť a supervíznu činnosť pre ŠPT, OZ, PZ a ZZ.*
- § 144 ods. 10 - počas mimoriadnej situácie sa umožňuje ministerstvu zvyšovať počet dní (viac ako 3) bez ospravedlnenky od lekára,
 - § 144 a) - **podpis a doručovanie obojmi zákonnými zástupcami** - obaja rodičia majú rovnaké práva, ak súd neurčil ináč, tzn. majú právo v správnom konaní a škola povinnosť to vyžadovať súhlas od oboch rodičov (prijatie žiaka, oslobodení žiaka, individuálne vzdelávanie, IUP, štúdiom v zahraničí). Rovnako je povinnosť im doručovať rozhodnutie. Výnimky sú, ak súd obmedzil práva jedného zo ZZ, alebo nie je zo zdravotných dôvodov schopný sa podpísať, alebo vec neznesie odklad, *žadovanie súhlasu je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou a je to v najlepšom záujme dieťaťa*. Riaditeľ adresu druhého rodiča nie je povinný zisťovať, ak ju nedoložil prvý rodič pri žiadosti alebo ňou nedisponuje. Zároveň sa umožňuje dohoda oboch rodičov, ktorú v písomnom vyhlásení doručia riaditeľovi, že iba jeden rodič bude podpisovať a jemu sa bude doručovať kvôli debyrokratizácii. V praxi by mal riaditeľ zabezpečiť napr. v prihláške, zápise alebo pri prijímaní žiaka takýto súhlas priamo v tlačive.
 - § 150 ods. 5 - umožňuje sa v mimoriadnej situácii na pokyn ministra udeľovať viac ako 5 dní riaditeľské voľno, dokonca aj triede, nielen celej škole,
 - § 151 - školy a školské zariadenia môžu prijímať dary. Myslí sa tým ale dary pre školu na výchovno-vzdelávací proces. Aby to nemuselo ísť cez rodičovské združenie. Tieto dary samozrejme podliehajú zákonu 597/2003.
 - § 152 - zdravotná starostlivosť v škole - od 15.1.2022 sa umožňuje v školách a v školských zariadeniach zamestnávať lekára, zdravotnú sestru, pôrodnú asistentku alebo zdravotnícky záchranár a s informovaným súhlasom môžu poskytovať v škole rozličnú zdravotnú starostlivosť.
 - § 154 - centralizovanie testovania smerom od NUCEM k MŠ SR, ktoré môže poveriť testovaním aj inú právnickú organizáciu. Umožňuje sa účasť detí s MP na testovaní, aj ľudí s nedokončenou ZŠ (podajú žiadosť na OÚ). Bližšie určuje vyhláška o ZŠ.

novelizovanie zákona 596/2003

- § 9a) - regionálny úrad školskej správy - od 1.1.2022 sa premenúva z okresného úradu a prechádza spod MV SR na MŠ SR. Minister má v podstate neobmedzenú moc pri odvolávaní riaditeľa RÚ.

- § 13 - **Štátna školská inšpekcia** - pribudla im povinnosť zverejňovať výsledky kontrol (výrazne sa posilňuje týmto transparentnosť) + poskytovanie odbornej a poradenskej činnosti školám a školským zariadeniam, kontrola súladu katalógu činnosti s činnosťou škôl,
- § 20a) - **Školský klaster** - združenia škôl - MŠ, ZŠ, ZUŠ a školské zariadenie (mimo poradní) - školy zostávajú právnickými subjektmi, zriaďovatelia tiež, ale dohodnú sa na formálnom zastupovaní, štatutárovi a organizačnej štruktúre. Nie je jasný zásadnejší benefit tejto formy.
- § 38 - zavádza sa **správny poriadok** aj pre súkromné a cirkevné školy.